

Forebyggelse af havrerødsot i vintersæd – tjek for angreb af bladlus i efteråret

Især ved såning i den første halvdel af september, lunt efterårsvejr og erfaring for forekomster af havrerødsot i marken/området i tidligere år, skal man fra nu af følge udviklingen af forekomster af bladlus i sine vintersædsmarker. Det er også vigtigt at have noteret/notere så- og fremspiringsdatoer af vintersædsmarkerne (se nedenstående). Viruset havrerødsot overføres af bladlus i efteråret, men symptomerne viser sig først i foråret fra begyndende vækst – tidligst i vinterbyg. Eventuelle angreb og udbyttetab er oftest størst i vinterbyg og vinterhvede, men angreb kan også give udbyttetab/uensartet udvikling i vinterrug.

Når behovet for en eventuel bekæmpelse vurderes, skal forholdene i tabel 1 tages i betragtning.

Tabel 1. Faktorer, der skal inddrages, når beslutningen om evt. forebyggelse af havrerødsot skal træffes

	Betydning for ens beslutning, 1-5 skala. 5 stjerner har størst vægt
Antallet af bladlus i marken i efteråret	*****
Sådato (<i>størst risiko i marker sået inden 15. september</i>)	*****
Erfaring for angreb i tidligere år	****
Markens beliggenhed i landet (<i>størst risiko i milde områder i de sydlige og kystnære områder, men har kunnet findes i alle egne af landet</i>)	***
Mængden af græs og spildkorn i stubben af forfrugten (<i>grøn "uforstyrret bro" i en lang periode inden såning øger risikoen</i>)	**
Vejrforhold efterår og vinter (<i>langt mildt efterår øger risikoen</i>)	**

Undersøg, om der er bladlus

Der findes ingen nøjagtig bekæmpelsestærskel for bladlus om efteråret i vintersæd, fordi et varierende antal bladlus indeholder smitte af havrerødsot, og fordi det er ukendt, hvornår nattefrost reducerer antallet af bladlus. **Finder man bladlus på 2-3% af planterne, anbefales en bekæmpelse, såfremt marken er sået før ca. 20.-25. september.** Vær især opmærksom i de tidligt såede marker, hvor ganske få bladlus hurtigt kan udvikle sig. I planteavlskonstulenternes registreringsnet er der indtil videre ikke fundet bladlus over skadestærsklen, men denne vurdering beror kun på gennemsyn af ganske få vintersædsmarker rundt i landet.

Bekæmpelse – behov og tidspunkt

Ved at følge udviklingen i registreringsnettet på www.registreringsnet.dk og ved løbende at tjekke egne marker kan bekæmpelsesbehovet vurderes. Bekæmpelse fra omkring vækststadiet 13-14 (3-4 blade udviklet) har ifølge forsøg og erfaringer været et godt tidspunkt at bekæmpe lusene, men er der usædvanlig mange lus allerede på kornets 2-bladstadiet bør der behandles. Gentagen bekæmpelse kan være aktuel 2-3 uger senere; især i de tidligst etablerede marker. Til at understøtte registreringerne af bladlus i markerne kan man anvende en graddageberegner – enten via www.graddageberegner.dk eller via Syngentas app kaldet BYDV Assist. Det er vigtigt at registrere sådato og især fremspiringsdato i de enkelte marker.

Graddageberegneren på www.graddageberegner.dk anvendes således:

Fremspiringsdatoen for marken angives i "Startdato". Angiv f.eks. 31-12-2022 i både "Slutdato" og "Tærskeldato". Anfør 3 i "Basisværdi", 0,7 i "Klimaændring" og 170 i "Tærskelværdi". Et indtastet eksempel for Sønderborg (se nedenstående) med fremspiringsdato 10-9-2022 viser, at det optimale bekæmpelsestidspunkt i dette tilfælde vil være cirka 26. september ved samtidig fund af bladlus. Vurdér resultatet fra graddageberegningen med afgrødens bladudvikling, hvor bedste effekt forventes opnået på 3-4 bladstadiet.

Graddageberegning

Startdato	10-09-2022	Slutdato	31-12-2022
Basisværdi	3	Klimaændring	0,7
Tærskelværdi ☒	170	Tærskeldato ☐	31-12-2022
Beregn			
Sønderborg (6400)			
Temperatur og graddage med basistemperatur og korrektion for klimaæ			

Syngentas BYDV Assist app:

App'en kan hentes på alle Iphone og Android telefoner. Følg herefter vejledningen til appen. Efter indtastning af lokalitet, sådato og fremspiringsdato sendes sms-varslere ved hhv. 145 og 170 graddagesum, som indikerer det bedste tidspunkt at tjekke marken for eventuelle angreb af bladlus.

Midler og doser

Se anbefalede løsninger i tabel 2.

Tabel 2. Anbefalede løsninger til bladlusbekæmpelse i vintersæd i efteråret

Løsning	Anbefalet dosis, l/kg/ha	Maks. antal gange i vintersæd
Lamdex	0,15	3
Mavrik	0,1	1 gang efterår og 2 gange forår

Blanding med mangan / mikronæringsstoffer

En eventuelt bekæmpelse af bladlus på vintersædens 3-4 bladstadiet er helt oplagt at kombinere med forebyggelse af manganmangel. Alle manganprodukter og bredspektrede mikronæringsstofprodukter kan blandes med skadedyrsmidler. Tilsæt 1,5 l/ha Microcare Mangannitrat eller 2 l/ha Microcare Mangansulfat eller 1 kg/ha Mangansulfat. Anvend 150 l/ha vand.